

Detaljplan för del av fastigheten Västberga 1:1 vid kv Rosenstenen
och Snabelskon vid Folkparksvägen i Stockholm, Dp 2017-13952

Innehåll

Sammanfattning	1
Bakgrund.....	2
Samråd	2
Granskning.....	2
Synpunkter inkomna under granskning	3
Remissinstanser	3
Sakägare enligt fastighetsförteckningen.....	9
Besvärberättigade	16
Övriga.....	16
Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts	23
Stadsbyggnadskontorets ställningstagande	23
Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande	25

Sammanfattning

Planen syftar till att möjliggöra för ca 130 bostäder i flerbostadshus enligt Stocholmhusprojektet. Planförslaget skickades ut för granskning 2020-09-29 – 2020-10-27. Under granskningen har 26 yttranden inkommit varav 11 remisser. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller platsens naturvärden, potentiell markförorenning och kulturmiljö. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att mer naturmark sparas och att det inte byggs alls på några grönytor i Solberga.

Inkomna synpunkter under granskning föranleder inga större ändringar av planförslaget. Kontoret föreslår att förslaget till detaljplan antas.

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Bakgrund

Samråd

Planförslaget sändes ut på samråd 2019-08-27 - 2019-09-24. Under samrådet har 98 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller platsens naturvärden och kulturmiljö, omhändertagande av dagvatten och skyfall. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att mer natur sparas och att det inte byggs alls på några grönytor i Solberga.

Många boende är kritiska till utbyggnaden av Solberga i stort och vill, för att ge en bättre helhetsbild, ha ett nytt samråd som inkluderar alla framtida projekt i området.

Ändringar efter samråd:

- Miljöhus tas bort för att stärka kopplingen mellan naturen bakom husen och gatan och ersatts av miljörum inne i bostadsbyggnad.
- Entréer gjordes enkelsidiga mot gatan för att spara mer naturmark på bostadsgården.
- Balkonger flyttas från fasad Folkparksvägen till den tystare sidan mot kvartersmark med sparad natur.
- Färgsättning revideras
- Skyddsbestämmelse om buller läggs in i plankartan.
- Cykelparkeringar flyttas från södra kortsidan av bostadshuset vid snabelskon för att stärka det gröna rummet mellan bostadshuset och gångbron.
- Cykelparkeringar på södra kortsida av södra byggnaden mot Folkparksvägen vid Rosenstenen 1 har flyttats för att stärka det intilliggande gröna gångstråket till Solbergaskogen.
- Naturutredningen uppdateras efter två nya fältbesök på vår och sommar. Rapportens resultat och slutsatser är oförändrade.
- En gemensam naturvärdesanalys för Solbergaskogen har beställs för att bedöma den samlade effekten av pågående planer i området. Preliminära resultat inkom innan granskning medan slutversion publicerades efter granskning och resultat togs med i plan efter granskning. Nya fältbesök och naturvärdesanalys för Solberga bekräftar tidigare bedömning.

Granskning

Aktuell detaljplan har skickats ut för granskning under perioden 2020-09-30 – 2020-10-27. Information skickades ut enligt sändlista till remissinstanser, berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen samt andra intressenter som under samrådet skriftligen framfört synpunkter. Övriga informerades genom stadens digitala anslagstavla 2020-09-29. Planförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner.

Åtgärder och ändringar efter granskning:

- Porgastest har utförts både i Rosensten 1 och vid potentiell källa utanför planområdet. Inga spår av klorerade lösningsmedel hittades inom planområdet.
- Befintlig trottoar på östra sidan av del av Kristallvägen som går från allmän gata till kvartersgata breddas. Även gatan breddas något till 6,5 meter för att säkerställa tillräcklig svängradie för tvärställda parkeringsplatser.
- Kristallvägens norra trottoar sammankopplas strax utanför planområdet så att infarten till kvartersgatan markeras med en kantstens höjdskillnad från Kristallvägen och tydliggör på så sätt övergången från allmän gata till kvartersgata.

Synpunkter inkomna under granskning och samråd

De kritiska yttrandena vid granskningen är i stora drag samma som kom in under samrådet. Samtliga synpunkter från sakägare och närboende inkomna under granskningen är kritiska, Under samråd kom det in några positiva yttranden från närboende som tyckte det var bra att området byggs ut för att öka känslan av trygghet längs Folkparksvägen. Det inkom också önskemål om fler hyresrätter i området och några såg gärna att lokaler för caféer eller andra verksamheter möjliggörs i bottenvåningar.

Nedan redovisas en sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Yttrandena i sin helhet, från både samråd och granskning, finns att ta del av i plan akten.

Remissinstanser

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tillstyrker planen under förutsättning att förekomst av klorerade lösningsmedel utreds genom provtagning.

Länsstyrelsen

Söder om delområde 1 har det funnits en verkstadsindustri vilken kan utgöra en risk för spridning av klorerade lösningsmedel till planområdet. Enligt PM Klorerade lösningsmedel (NCC 2020) finns den största spridningsrisken via grundvattnet. Det har dock enligt PM:et inte utförts några tester på grundvattnet eftersom det inte påträffades något grundvatten vid provtagningstillfället. Sammantaget anges i PM:et att inga indikationer finns på att klorerade lösningsmedel ska ha spridits till planområdet. Länsstyrelsen anser dock att det inte går att säkerställa att spridning inte har skett utan att grundvattnet har testats eftersom

grundvattennivåerna kan variera. Länsstyrelsen anser därför att kommunen behöver genomföra de fortsatta utredningar som föreslås i PM:et för att säkerställa att klorerade lösningsmedel inte har spridits till planområdet.

Länsstyrelsen framför även rådgivande synpunkter angående buller och översvämningsrisk: Inför granskningsskedet har kommunen infört en planbestämmelse som anger att bostäder ska utformas så att riktvärden för buller klaras. Länsstyrelsen anser att kommunen istället bör reglera att minst hälften av bostadsrummen i varje lägenhet orienteras mot en tyst sida.

Länsstyrelsen bedömer att översvämningsrisken inom de olika planområdena inte utgör någon risk för människors liv och hälsa, men vill dock framföra att underlaget bör kompletteras med en beskrivning av om 100-års regn är beräknat med klimatfaktor eller inte samt en tydlig beskrivning av hur mycket vatten som beräknas bli stående invid byggnaderna eller i lågpunkten vid parkeringsplatsen och vart vattnet avrinner till utanför området. Kommunen bör även förtydliga sitt ställningstagande avseende risken för översvämningsrisk i planbeskrivningen.

Rosenstenen 1 och området för antagen föroreningskälla utanför planområdet har provtagits efter granskning för klorerade lösningsmedel och ingen förekomst inom planområdet har hittats. Halter under riktvärden påträffades utanför planområdet.

Samtliga lägenheter klarar bullerkrav, men på bottenvåningen/markplan finns lägenheter som inte vetter ut mot tyst sida och Länsstyrelsens föreslagna bullerbestämmelse har därför inte använts.

Höjdsättning av mark på plankartan har införts för att säkerställa bra flöde för ytvatten och för att utesluta översvämningsrisk i planområdet. Hydrologiska förhållanden, avrinning och översvämningsrisk är beskrivet i text och illustrationer i projektunderlaget.

Trafikkontoret

Återvändsgatan längs med Karneolen som får användningen kvartersmark istället för allmän platsmark i syfte att tillskapa parkeringsplatser inom kvartersmark ser trafikkontoret en rad problem kring. Dels försvagas den befintliga allmänna kopplingen mellan områden som i dagsläget är planlagda som natur- eller parkmark, och som kopplar samman platsbildningen vid Kristalltorget med Solbergaskogen och parkleken Kristallen. Föreslaget markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik innebär en försämring mot idag, dels då det är en för smal remsa ur driftsperspektiv samt att förslaget innebär backande fordon över markreservatet. Trafikkontoret anser inte heller att

detaljplaneförutsättningarna är sådana att användandet av markreservat som princip är nödvändig inom planområdet. Vidare innebär denna förändring att antalet allmänt tillgängliga parkeringsplatser för besökare och personer med ärenden i området minskar. Kontoret ser även att detta påverkar den framtida möjligheten till parkeringsintäkter om Solberga i framtiden skulle omfattas av avgiftsbelagd parkering. Av plankarta och illustrationer framgår dessutom att parkeringsplatser som med nya plangränser kommer ligga inom kv Rosenstenen tillgodoser ett behov som i nuläget finns i området. Trafikkontoret vill att förslaget att omvandla allmän platsmark till kvartersmark för att lösa parkeringstalet arbetas om, och anser att den redovisade lösningen inte är acceptabel. I den nordligaste delen av delområde 2, direkt söder om korsningen Sulvägen/Folkparksvägen, framgår det att en yta som i dagsläget är planlagd som naturmark övergår till kvartersmark. Trafikkontoret ser inte hur denna del av föreslagen kvartersmarksutbredning är något som behövs för planens genomförande eller vad projektet avser lösa för fråga genom att göra en sådan förändring.

Trafikkontoret bedömer att tillkommande fordonsrörelser till följd av projektet inte är av sådan omfattning att det påverkar framkomligheten på Folkparksvägen i någon större utsträckning. Däremot finns det frågor kring relationen mot befintliga gator och anslutningar. Kontoret vill att den föreslagna ytan för markparkering vid delområde 1 inte anläggs med en ny in-och utfart utan föreslår istället att befintlig infart till Mockasinen 3 nyttjas. Detta bedöms kunna ge en större flexibilitet kring utformning av parkeringsytan och därigenom eventuellt en möjlighet att tillskapa ytterligare parkeringsplats vid denna yta. Trafikkontoret anser också att utbredningen på befintlig in-och utfart till Mockasinen ses över så att den inte sträcker sig ut över gångbanan, utan följer den linje som bakkant gångbana bildar mot Folkparksvägen. För gångtrafiken är det viktigt att säkerställa att gångytor utformas trafiksäkert och med tillräcklig bredd för att upplevas som attraktiva att röra sig på. Trafikkontoret vill understryka att det är av stor vikt att Folkparksvägens sektion medger god standard för gångtrafikanter. Enligt Gata Stockholm ska gångbana längs huvudgata normalt vara 3,5 meter bred, vilket bör tjäna som utgångspunkt i denna detaljplanläggning.

Planområdet passeras av ett huvudcykelstråk, vilket gör att särskild omsorg behöver ges till hantering av cykelinfrastrukturen. Folkparksvägen har idag i huvudsak enkelriktade cykelbanor på respektive sida och denna princip ser ut att följas i detaljplaneförslaget. Viktigt att cykelinfrastrukturen får korrekt utformning i form av bredder och detaljutformning, och att busshållplatser och övergångsställen utformas med korrekta mått

för skyddsavstånd och ytor för korsande gångtrafikanter. Trafikkontoret ser det som positivt att gång-och cykelbanan längs med Folkparksvägen utformas genomgående i korsningar med mindre lokalgator. Trafikkontoret bedömer att illustrerad lösning, med angöring och avfallshantering i fickor längs Folkparksvägen är gångbar. Parkeringsplatser för rörelsehindrade ska lösas inom kvartersmark, precis som annat parkeringsbehov, enligt PBL. Vid delområde 1, i höjd med ytan föreslagen att planläggas som PARK, finns ett befintligt signalreglerat övergångsställe. Detta ska vara kvar även fortsättningsvis och behöver hanteras både med avseende på teknisk installation och utformning. I plankartan ser det ur som att befintligt styrskep till signalanläggningen hamnar inom föreslagen kvartersmark vilket inte är acceptabelt.

Parkering för cykel och bil: Parkeringstalet för projektet är enligt planbeskrivningen 0,31, baserat på det lägesbaserade parkeringstalet och mobilitetsåtgärder. Trafikkontoret anser inte att stadens modell är tillämplig på ett tydligt eller korrekt sätt. Exempelvis är faktorerna för grundintervallet inte angivna enligt stadens tillämpningsanvisningar, och det har gjorts en reduktion istället före en ökning av parkeringstalet för att inrymma besöksparkering. Kontoret vill även trycka på att det är av stor vikt att antalet cykelparkeringar är stort när bilparkeringstalet är lågt, och att de cykelparkeringar och övriga åtaganden som syftar till att uppmuntra till cykling är lättanvända och utformas med generösa ytor och hög kvalitet.

Trafikkontoret anser att föreslagen placering av huslamellen i delområde 2 påverkar och försämrar den gröna kopplingen mellan Älvsjöskogen och grönstråken Apelsinen och Skosnöret. Detta är en koppling som är svag redan i dagsläget som försvagas ytterligare i förslaget. Kontoret anser att denna koppling behöver förstärkas inom ramen för detta projekt. Även mötet med parkmarken i Apelsinen vid och under gångbron behöver förtydligas och förbättras. Planbeskrivningen har en illustration som visar en gångväg och trappa som sträcker sig mellan Folkparksvägens gångbana och en koppling inom Snabelskon 7. Detta är en funktionell koppling mellan rörelsestråket längs med Folkparksvägen och naturområdena väster om vägen, och trafikkontoret anser att allmänheten skulle ha nytta av en sådan förbindelse. Kontoret önskar därför att en sådan koppling utreds vidare och att den planläggs som en allmänt tillgänglig förbindelse, förslagsvis lite längre söderut närmare bron.

Gångkopplingen mellan Kristalltorget och Kristallvägen kommer även fortsättningsvis finnas via befintlig trottoar, som breddas med 0,5 meter på östra sidan av den vägsträcka som görs om från

allmän gata till kvartersgata. Vägen är 6,5m från parkering till trottoar och tillåter svängradie på vägytan och inte över gångstråk. Att förlägga parkeringen på naturmarken mellan Rosenstenen 1 och föreslagen nybyggnation skulle medföra så stora konsekvenser för natur, stadsbild och boendes säkerhet att detta inte bedöms som ett alternativ. Större delar av kullen skulle försvinna i sin helhet. Upplevelsen av natur mellan hus (hus i park) skulle upphöra och det lilla återstående grönskan skulle känna avskärmad och otillgänglig. Vidare skulle parkerade bilar behöva backa mot bostadsentréer över yta för gående, istället för på gata som föreslaget i detaljplan.

Den smala remsan med gräsmatta längst norr i område 2 är inte nödvändig för genomförande av planen, men det finns ett syfte i att ge ytan en planmässig tillhörighet. Det har bedömts lämpligt att låta denna yta skötas på samma sätt som resterande direkt intilliggande grönska och ytan har därför tagits med i planen. Vid utveckling av ett nytt bostadsområde behöver möjlighet till angöring, lastning och lossning ordnas. Stadsbyggnadskontoret delar Trafikkontorets uppfattning om att en delad lösning med Mockasinen 3 vore att föredra, men staden har bara rådighet över den mark som staden äger och en lösning oavhängig av brf Mockasinen har därför anordnats.

En avvägning mellan behovet av att tillföra nya bostäder och upprätthålla gröna områden och kopplingar har gjorts. Fotavtryck och byggnadsvolym har anpassats så att tillräckligt sammanhållande grönyta skal kunna återstå och gröna kopplingar bibehållas. I område 2 har byggnaden placerats så lång norr som ansetts lämpligt med tanke på parkering och övriga nödvändiga funktioner här. Parkering har anordnats norr om byggnaden för att prioritera ett grönt sammanhang söder om byggnaden. Söder om byggnaden har en trappa anordnats för att stärka kopplingen mellan Solbergaskogen och Folkparksvägen, på norra sidan av gångbron. En allmänt tillgänglig koppling finns även i dagsläget söder om gångbron. En etablering av allmän koppling på den mycket brantare norra sidan av gångbron bedöms ta i anspråk en mycket större andel av befintlig grönska än föreslagen trappa och försvaga den gröna kopplingen ytterligare. Cykelparkeringar och övrig angöring har flyttats bort från södra sidan av bostadsbyggnaden för att stärka intrycket om en allmän koppling även om denna ligger på kvartersmark.

Trafikverket

Har inget att erinra mot detaljplanen.

Ellevio

Planens genomförande vid kvarteret Rosenstenen 1 beror av att ny kapacitet, som ersätter den flyttade nätstationen, har etablerats i närområdet.

Ellevio har även en nätstation vid kvarteret Snabelskon som behöver ges ett E-område på plankartan. Nätstationen behöver också skyddas med avtal.

Vägområde vid Karneolen 3 som övergår till kvartersmark behöver ges bestämmelse u som skydd för underjordiska ledningar i avsnitt som innehåller distributionsledning och kabelskåp.

Ellevio har 11 kV och 0,4 kV ledningsnät i respektive planområde. Anläggningarna måste beaktas och kan vid markåtgärder bli föremål för flytt eller omförläggning. Ellevio önskar bli kontaktade för ledningssamordning. Åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare.

Efterfrågade ändringar har gjorts i planhandlingarna.

Stockholm Exergi

Inom planområdet finns befintliga fjärrvärmeledningar. För att kunna planera eventuella ledningsomläggningar och nya ledningsdragningar samt säkra befintlig drift med så få driftstörningar som möjligt är det bra med tidig information och samrådsmöten. Åtgärder i Stockholm Exergis distributionsanläggningar utförs av Stockholm Exergi och regleras gällande förlägningsavtal. I övrigt ingen erinran.

Stockholms brandförsvär

SSBF har inga synpunkter utöver det som förmedlades vid samråd, och vi noterar att nyttjande av räddningstjänstens stegar för utrymning inte är förtydligat. Ifall alternativ utrymning med räddningstjänsten planeras och inte samtliga lägenheter är genomgående eller tillgänglighet och åtkomlighet är ordnad på annat sätt kan byggnaderna behöva förses med Tr2-trapphus.

Förutom lägenheter på markplan är samtlig lägenheter genomgående. Angöring med tillgång till samtliga lägenheter kan ske från Folkparksvägen.

Stockholm vatten och avlopp

Allmänt: För att möjliggöra detaljplanen behöver SVOA bygga ut sitt VA-nät. Utbyggnaden är beroende av hur fastighetsbildningen kan komma att se ut.

Vattentryck: Lägsta vattentryck i förbindelsepunkt motsvarar nivå +90 m vilket vid normalt anordnande av installationen kan innebära att intern tryckstegring erfordras för tappställen över nivån +70 m. Sådan tryckstegring bekostas ej av SVOA.

VA-anslutning: För byggnation planerad inom Snabelskon så kommer anslutningar erbjudas i planens nordvästra hörn.

För byggnation planerad inom Rosenstenen så erbjuds anslutningar i nordväst eller nordöst, ej mitt i Folkparksvägen.

Från 2023 kommer det att bli obligatoriskt med matavfallsinsamling för hushåll.

Trafikförvaltningen

Vid samråd påpekades det att planområdet ligger i ett område inom strategisk stadsutvecklingsläge som har en hög regional tillgänglighet och potential att utveckla täta och sammanhängande stadsmiljöer. Gröna p-tal bör tillämpas här. Ett förtydligande av vart den nya permanenta busshållplatsen bör göras i planhandlingarna. Trafikförvaltningen hade inget ytterligare att erinra på planförslaget vid granskning.

Gröna p-tal används i projektet och ett förtydligande av busshållplatsens läge har gjort i planbeskrivningen.

Kulturförvaltningen

Stadsutvecklingsenheten vidhåller vid granskning tidigare framförda synpunkter.

Vid samråd bedömdes det att planen som helhet kan tillstyrkas. Stadsmuseet har tidigare svarat på behovsbedömning för MKB att platsen är möjlig att bebygga. Planen har nu utökats med ytterligare ett område längre söderut, det bedöms också vara möjligt att bebygga.

Men våningshöjden bör sänkas till ett högsta våningsantal om fyra våningar och huvudentréer bör förläggas mot gården. Plankartan har administrativa felaktigheter och brister som måste åtgärdas.

Folkparksvägen är en genomfartsgata och karaktäristisk för området är huvudentréer förlagda mot gården varför det inte är lämpligt att förlägga entréer mot gatan. I övrigt anser Stadsutvecklingsenheten att de gestaltungsprinciper som är redovisade i planbeskrivningen är förenliga med områdets karaktär.

Förläggningen av entréer mot gatan har bedömts lämpligare för att stärka Folkparksvägens intryck av ett huvudstråk samt att spara mer naturmak. Övriga administrativa synpunkter har arbetats in i planhandlingarna.

Sakägare enligt fastighetsförteckningen

Dnr 2017-13952- 57(samråd) 2017-13952-156 (granskning)
När det gäller kvarteret Snabelskon vill ni klämma in alldeles för många lägenheter på en liten yta. I synnerhet den planerade parkeringen, planerad i direkt anslutning till vårt hus och mycket nära våra lägenhetsfönster kommer att orsaka mycket störningar i

vårt boende. Vi anser att parkeringen borde ha planlagts på södra sidan av de planerade Stockholms husen.

Det färdiga bygget kommer att medföra mycket insyn och störningar för oss i vår familjs bostad.

Vår lägenhet ligger direkt på marken, därför är vi utsatta för mycket insyn från eventuella passerande. Sovrumsfönstren på kortsidan är belägna 94 cm från marken, köksfönstret intill uteplatsen börjar 80 cm från marken. Vår uteplats finns på hörnan av huset och är nedsänkt upp till 180-200 cm i relation till angränsande marknivå. Alla som passerar den vägen kan uppfraån se in i vårt vardagsrum. När bygget är färdigt kommer en parkering hamna bara några få meter från vårt sovrum och våra sovrumsfönster. De parkerade bilarna kommer stå med fronten vänd mot våra sovrumsfönster vilket kommer att innebära att billyktor kommer att lysa på nära håll rakt i våra fönster.

Störningar uteplats/vardagsrum:

Hos Stockholms hem fungerar uthyrningen av parkeringsplatser så att andra boende utöver boende i det närmaste huset får hyra parkering. Det innebär att folk som skall gå från parkeringen till Sölvägen kommer att gå den närmaste vägen. Vår uteplats är nedsänkt nästan en halv våning och saknar staket eller balustrad. Vi befärar att det kommer att uppstå en gångväg utanför och att folk kommer att ha mycket insyn i vår lägenhet.

Vi önskar möta en representant från er på plats intill vår bostad där vi kan visa allt det som vi här beskriver för att ni skall kunna se och förstå vad vi menar med våra synpunkter.

Vi anser att detaljplanens genomförande kommer att medföra betydande miljöpåverkan på det rika växt- och djurlivet här. Sådan påverkan åsyftas i PBL(2010) 4 kap 34§ eller MB 6 kap 11§ så att en miljöbedömning behöver och bör göras.

Infrastrukturen hinner inte med. Mellan de yttersta busshållplatserna på sträckan mellan Älvsjö station och Telefonplan kan man inte komma ombord på bussen med en barnvagn.

Vi förstår att folk i Stockholm måste bo någonstans men vi tycker att det är lika viktigt med rimliga boendevillkor och bra livskvalitet säkras även för dem som redan har en bostad. Att ytterligare klämma in flerbostadshus med mängder av bostäder med denna brist på infrastruktur kommer att omvandla en relativt lugn och lummig stadsdel till ett slumområde.

Dnr 2017-13952- 60, dnr 2017-13952-65 (Samråd) Dnr 2017-13952-155 (granskning)

Kan inte se vilka ändringar som gjorts mellan samråd och granskning och att inkomna synpunkter därför inte hörts. Vi samråd påpekades att planområdets naturvärden måste bevakas och skyddas annars rubbas balansen i naturen! Inga träd ska tas bort! Hitta områden utan gammal skog med rikt fågel- och djurliv och bygg där! T.ex riv Mc Donalds på Kontrollvägen (när ni köpt in det) och bygg 9-10

våningar. Planområdet har för oss boende stora naturvärden, med flera naturvårdsträd och även bevarandevärde! Det är även ett bra område för många fåglar och andra smådjur! Träden bidrar också till luftkvaliteten, något vi alla ska, bör, tänka på! Så inga träd ska tas bort!

Dnr 2017-13952-160, dnr 2017-13952-166

Vi vil protestera mot planerna på att förstöra ett grönområde på baksidan av huset på Kristallvägen 87-89, (kvarteret Karneolen mot kvarteret Ametisten) genom att bl.a. anlägga en parkering där samt planen på att bygga ytterligare hus på och i nära anslutning till Kristallvägen .

Vi kommer när byggnationen är klar av karneolen 4 att få en stor parkering framför vårt hus. Som boende vill vi göra er uppmärksamma på det orimliga i att då anlägga ytterligare parkeringsplatser i direkt anslutning till vårt hus. Detta innebär en mycket stor försämring av vår boendemiljö, boendekvalitet samt livskvalitet. Försämringen medför då även ökat buller, mer avgaser, ökad folkmängd som ger ökat spring och nedskräpning, ökad insyn och total insyn för boende på bottenvåningen i samtliga fönster.

Denna försämring innebär att vädring inte kommer att kunna ske pga (buller, motorljud, damm, avgaser, oljud) i den omfattning som är nödvändig då vi även bor i en äldre fastighet med dålig ventilation vilket under den varma årstiden innebär att man behöver att vädra hela dagen (korsdrag) för att kunna leva drägligt i sin bostad. Utöver detta så försämras de mjuka värdena som behov av återhämtning, rekreation i och i närheten av det egna hemmet. Vi boende anser även att ytterligare byggande av bostadshus skulle innebära en ytterligare eliminering av träd och grönska i vårt närområde.

De nya bostadshusens höjd (4-5 våningar) samt placeringar skulle även kraftigt försämma sikten och ljusförhållandena för vårt hus då vårt hus är endast 3 våningar samt ligger i en liten sänka.

Ytterligare bostadshus och eliminering av ytterligare träd och grönska skulle orsaka en stor försämring och förstörelse av hela Solbergas karaktär som ett grönt område då alla redan nybyggda hus lett till en påtaglig ökning av befolkningen, vilket bl.a har orsakat en större social otrygghet i Solberga.

Dnr 2017-13952-64, dnr 2017-13952- 81, dnr 2017-13952- 82, dnr 2017-13952- 84, dnr 2017-13952- 86, dnr 2017-13952- 90, dnr 2017-13952- 94, dnr 2017-13952- 93, dnr 2017-13952- 95, dnr 2017-13952- 96, dnr 2017-13952- 98 (samråd) dnr 2017-13952-163 (granskning)

För att synliggöra helheten begär vi även att detta yttrande ska tillföras handlingarna i ärende för pågående planarbeten:

- Dnr: 2017- 14261. Del av Västberga 1:1 och Solberga 1:1 invid Trätöfeln, 80- 100 bostadsrätter och

- Dnr: 2016- 16476, Västberga 1:1 intill Tåjärnet, 100 + 40 bostäder samt Förslag att bygga genomgångslägenheter på "cirkusplatsen" kontrollvägen/Folkparksvägen.

Generella synpunkter: Enligt projektplanen för de två projekten Kristallvägen/Folkparksvägen samt mitt emot Citrusgården ska projektet bidra till att utveckla Folkparksvägen till ett "urbant stråk". I Stockholm stads översiktsplan står dock ingenting om att Folkparksvägen bör utvecklas till ett "urbant stråk". Projektet tycks därmed misstolkat översiktsplanen. Vad som nämns i översiktsplanen är att "kopplingen" till Älvsjö och Telefonplan är ett prioriterat strategiskt samband som behöver stärkas genom ex "utveckling" av bostäder och satsningar på det offentliga rummet. Det är viktigt att den stadsutveckling som föreslås skapar flöden och rörelse mellan stadsdelarna."

Om man anser att kopplingarna ska stärkas genom ex bostäder så bör dessa alltså strategiskt ligga mellan stadsdelarna och inte i respektive stadsdel.

I de eventuella nybyggnationerna ska levande bottenvåningar eftersträvas. Vidare står att trygghetsskapande åtgärder ska prioriteras, dvs som stärker den upplevda känslan av trygghet och trivsel. Trygghetsskapande åtgärder kopplas oftast samman med brottsförebyggande åtgärder, ökad belysning och satsningar i det offentliga rummet. Vi anser att de planerade byggena minskar förutsättningarna för trygghetsskapande åtgärder eftersom de bland annat kommer göra så att gatan blir mörkare, trängre och mindre grön.

Stockholm växer och fler bostäder behövs, men behöver alla bo i "stan"? När är det dags att acceptera att det faktiskt är fullt i ett område? Är det rimligt att "kila" in ett hus mellan andra hus eller bygga nya hus så kompakt, där de egentligen inte på ett hälsosamt sätt får plats och där huset rent estetiskt förstör karaktären på området? Är det en rättighet att bo inom ett visst avstånd från Stockholm city? Om man fortsatt envist hävdar varje människas rätt att bo just här, kommer livskvalitet förstöras för de som redan bor här. För livskvalitet behövs grönområden utspritt med jämna mellanrum, inte enbart de stora skogarna och inte enbart anlagda "parkstråk" med planerade träd. Vi behöver också dagsljus. Med förtätningen av den kaliber som planeras för Folkparksvägen kommer vägen bli mörk och skuggig. Instängda gator får sämre luftkvalitet vilket vi redan i Solberga påverkas väldigt negativt av. Husen planeras ligga enbart någon meter från trottoaren vilket kommer göra gatan trång. Gatan är inte tillräckligt bred för att då släppa ner dagsljuset, vilket då kommer göra den mörk och därmed minskar bl.a upplevelsen av trygghet. Som planen ser ut nu finns det inte heller något utrymme att lämna träd framför nybyggena, vilket kommer att skapa ett betongliknande koncept något som inte är ett karaktärsdrag i Solberga. Möjligheterna att se grönt och skog kommer inte till slut inte längre finnas från Folkparksvägen. Förtätning av Solberga har redan pågått under längre tid. Vi anser att man inte tagit hänsyn till helhetsperspektivet i planeringen av nya bostäder.

Området och de boende i området behöver få en frist mellan byggperioderna. Det blir olidligt både för människor och djur att bo mitt i en byggarbetsplats år ut och år in i det kaos som följer.

Byggs husen så nära vägen så att träd inte kan sparas framför kommer varken gång -eller cykelväg längs gatan bli "grön". Om husen placeras på det avstånd från Folkparksvägen som föreslås kommer grön/naturområdet kapslas in och inte vara synligt eller tillgängligt från Folkparksvägen. Ytan blir inte öppen för andra än de boende i de fastigheterna som ligger runt den natur som avses sparas.

Solbergas karaktär kommer inte att bevaras då upplevelserna av ett "grönt och lummigt område" uteblir. Om husen placeras där de föreslås kommer upplevelsen "hus i park" utebli. Det korrekta uttrycket blir istället "Park osynligt bakom hus".

Utöver ovan nämnda är Solberga hårt ansatt av närliggande E4:an, både i form av konstant brus och buller, luftföroreningar m.m. Detta påverkar redan medborgarnas hälsa. Det tränger in sot i lägenheterna m.m. Detta betyder att varenda träd, skogen och de gröna ytorna är extremt viktiga i Solberga. Området behöver snarare förstärkas av fler grönytor, skog och träd. Utöver att "rena" luften fungerar de gröna områdena och träden som bullerbarriärer. Det säger sig själv att bullernivån kommer att öka i takt med träd som avverkas.

Projektet menar att man anpassat husens höjd och utformning till den omgivande 50- talsbebyggelsen. Det kan vi inte se eftersom husen bl.a planeras byggas 4-5 våningar höga och placeras på ett sätt som kommer att förändra områdets karaktär. Övrig nyproduktion i området har inte heller tagit hänsyn till detta. Vi vill belysa att det inte är Solbergas karaktärsdrag med förgårdsmark. Solbergas karaktärsdrag är att husen ligger 10-20 m från Folkparksvägen med mycket naturlig växtlighet framför och runt husen.

Vi kan inte förstå hur projektet kan mena att de föreslagna husen och dess placering anpassats till omgivande kulturhistoriska värdefulla bebyggelse. Vidare byggs de lummiga successivt bort, som är karakteristiskt för området. Husen planeras mycket tätt och mycket nära nuvarande bebyggelse.

Vidare har projekten inte alls beaktat trivsel och hälsa för människor, djur och natur.

Enligt översiktsplanen ska barn alltid särskilt uppmärksammas. Barns utomhusmiljö ska särskilt beaktas med hänsyn till luft och buller. Vi anser att projektet inte alls har omhändertaget barnperspektivet i planeringen.

Slutsats: Vi kan inte se något annat utrymme för nybyggnation i området annat än på gräsängen Folkparksvägen/Kontrollvägen.

Vidare: Enligt översiktsplanen ska nya planer för området förankras med stockholmarna, och nya idéer och perspektiv tas tillvara. Det är

angeläget att fortsätta ha en nära dialog med stockholmarna om innehållet i och förvaltningen av befintliga och nya grönområden. Vi hoppas verkligen att ni tar hänsyn till medborgarnas synpunkter och önskemål. Vad som görs kan inte göras ogjort.

Om ni trots detta beslutar att bygga ytterligare i Solberga har vi ytterligare synpunkter på detaljplanen.

Husen kan inte stå så nära Folkparksvägen som planeras. De kan inte heller placeras så nära befintlig bebyggelse. Utöver vad som nämns ovan så minskar upplevelsen av trygghet om man går igenom en tät bebyggelse. Dessutom planeras de nya husen alldeles för komprimerat vilket kommer dra ner det estetiska intrycket av området. Det är för trångt. Det är två hus för mycket.

Utrymme i området måste lämnas för framtida behov såsom lokaler för föreningslivet, nya skolor, förskolor m.m.

Parkering: Som Gatu- och fastighetskontoret konstaterade redan 2005 så råder svåra parkeringsförhållanden inom stadsdelen Solberga. Det är därför av stor vikt att de parkeringsmöjligheter som finns idag inte minskar. Eventuella nya P-platser som anläggs ska läggas under de nya planerade husen för att minska påverkan på grönyta. Om parkeringsplatser byggs på grönyta eller på väg där man kan parkera idag ska dessa tillföras kösystemet för Stockholms hems hyresgäster (dvs de som bott längst som hyresgäst i området har förtur). Vi förutsätter att omkringliggande vägar där husen planeras behåller de allmänna gatuparkeringarna, ex utanför det planerade huset mittemot Citrusgården.

Vi avslutar med att vi anser att en miljöbedömning ska göras tillsammans med studier om hur människors hälsa, välmående och livskvalitet påverkas av allt det som nämnts ovan. Särskild vikt ska läggas på barns välmående och hälsa vars hela barndom snart har påverkats av konstanta byggnationer i området. Vi anser även att man ytterligare bör utreda hur framtida nybyggen och med tillhörande minskning av grönytor, träd m.m kommer att påverka luft, bullernivå, djur och natur i området.

Dnr 2017-13952-177 (för sent inkommit till granskning)

Vi angav i våra samrådssynpunkter att Stockholm stad borde presentera samtliga exploateringsprojekt samtidigt i Solberga, men detta har inte hörsammats.

Vi anmärker på att utställningen skett i stadsbyggnadskontoret på Fleminggatan. Detta har skett under en Coronapandemi när personer över 70 år i princip haft reseförbud med kollektivtrafiken och alla andra personer har avråtts från att resa kollektivt. Utställningen anser vi enligt PBL borde skett i vårt närområde och som tidigare i stadsdelsnämndens lokal.

Vi anser därmed att utställningen inte varit tillgänglig för oss medborgare och att den ska tas om. Det innebär att ärendet inte ska eller kan gå vidare i en beslutsprocess. Om detta inte hörsammats avser vi att överklaga detta.

Övriga synpunkter är lika med de som lämnats vid samråd (summerade i stycket ovan) och är omhändertagna i planen, bemötta i ställningstagande eller är synpunkter gällande andra planer än här föreslagen plan.

Dnr 2017-13952-172

Vi noterar särskilt att detaljplanen ute på granskning inte tagit någon hänsyn till de yttranden som inkom vid samråd. Den föreslagna detaljplanen är i princip samma som förslaget vid samrådet. Ingen sammanställning av inkomna yttranden har tillförts handlingarna. Synpunkterna har inte heller blivit bemötta. Planen är inte förenlig med översiktsplanen och är av betydande intresse för allmänhet eller i övrigt stor betydelse och kan antas medföra en betydande miljö och kulturpåverkan. Processen strider därmed mot kap 5, 17 § Plan- och bygglagen (2010:900).

Det är dessutom många felaktigheter i planen bl.a. hopblandning av de olika områdena vilket gör att det för oss medborgare blir obegripligt att läsa handlingarna med vilket område som avses. När projektet inte presenterar en helhetsbild blir det också väldigt svårbedömt. Utställningen har inte heller varit tillgänglig för oss medborgare eftersom den presenterats i en lokal på Fleminggatan. För att ta sig dit krävs att man åker med kommunala färdmedel, vilket i dessa tider inte är möjligt då det inte följer folkhälsomyndighetens rekommendationer. Det saknas fortfarande fler utredningar ex barnkonsekvensanalys samt naturvärdesinventering för den planerade p-platsen i kvarteret Ametisten. Inte heller har någon kulturhistorisk värdering gjorts av grönytor som tas i anspråk, gatunätets struktur eller byggnadernas placering i relation till grönytor och gatunät.

Ovanstående innebär att ärendet inte ska eller kan gå vidare i en beslutsprocess.

Dnr 2017-13952- 76 (samråd) och dnr 2017-13952-161
(granskning)

Det gäller främst huset med ca 40 lägenheter som planeras ligga på Folkparksvägen mittemot Citrusgårdens förskola. Med den byggnationen framför de hus som ligger där nu så blir det både trångt och väldigt mörkt för dem som bor där samt att vi tycker att det gamla skogspartiet ska bevaras då det finns flera vackra gamla träd och är ett viktigt grönområde för djurlivet som vi har in på husknuten såsom rådjur, ekorrar och fåglar.

Vi anser att planerna på att förtäta Solberga strider mot gällande lagstiftning då det kommer minska de kulturhistoriska värdena i området. Vidare kan skyddet för parkmark innebära att träd och annan vegetation inte får tas bort och att växtligheten ska skötas på ett visst sätt. I Projektet och omkringliggande projekt planeras för att röja bort stora delar av vegetationen. Om man förtätar Solberga vidare så kommer det historiska arvet med dess höga kulturvärden att drunkna och uppslukas helt.

Besvärberättigade

Dnr 2017-13952-170

Tillbakavisar planens giltighet och begär att denna ska göras om med tydligare skriftlig information om ”den återvändsgränd” av Kristallvägen som utpekats som parkeringsplats. Det finns ingen naturvärdesinventering för just detta utpekade parkeringsområde. Det redogörs inte heller för vilken teknik man tänker använda för att möjliggöra parkeringsplatserna. Det saknas även en barnkonsekvensanalys för parkeringsplatserna. Parkeringsplatsen på Kristallvägen måste stoppas och därmed utgå ur detaljplanen.

Vi begär att planeringen görs om med ett boendeperspektiv. Cykelbanorna är idag enkelriktade men det visar cyklister inte respekt för. Cykelbanorna är också olämpligt placerade vid busshållplatserna, där påkörningsrisken är stor för avgående passagerare. Vi anser att cykelbanan ska dras bakom busshållplatserna. Vi har begärt att Stockholm stad ska bygga om denna cykelbana men har fått till svar att detta inte är aktuellt. Det står således helt fel i denna detaljplan att trafiksäkerheten har ökat, den har i verkligheten blivit farligare för gångtrafikanter. Cykelbanorna måste också få en markering att de passerar ett övergångsställe.

Vi anser att parkeringsplatserna i Solberga är så ojämnt fördelade att det inte behövs anläggas parkeringsplatser på den s.k. återvändsgränden av Kristallvägen.

I ärendet står att kopplingen mellan Telefonplan och Älvsjö ska förstärkas enligt översiktsplanen. Vi menar att en förstärkning mellan dessa områden sker genom förändrad och förbättrad kollektivtrafik, dvs busslinjedragningar, turtäthet och bussval.

Övriga

Dnr 2017-13952-162

Vår bedömning är att den nya parkeringsplatsen blir extremt farlig för de barn som redan bor i området.

Vi anmärker på att dokument är fel namngivna. Rosenstenen 2 existerar inte i detta planärende. Det som planeras att byggas är Rosenstenen 1 och Snabelskon 2. Detta gör att det för oss medborgare blir obegripligt att läsa handlingarna med vilket område som avses. Vi anser också att det är i strid med PBL att lägga ihop tre områden med ett avstånd av ca 1 km från varandra.

Vi angav i våra samrådssynpunkter att Stockholm stad borde presentera samtliga exploateringsprojekt samtidigt i Solberga, men detta har inte hörsammats.

Vi anmärker på att utställningen skett i stadsbyggnadskontoret på Fleminggatan. Detta har skett under en Coronapandemi när personer över 70 år i princip haft reseförbud med kollektivtrafiken och alla andra personer har avråts från att resa kollektivt. Utställningen anser

vi enligt PBL borde skett i vårt närområde och som tidigare i stadsdelsnämndens lokal.

Vi anser därmed att utställningen inte varit tillgänglig för oss medborgare och att den ska tas om. Det innebär att ärendet inte ska eller kan gå vidare i en beslutsprocess.

Om detta inte hörsammas avser vi att överklaga detta.

Om vår begäran enligt ovan inte bifalls avvisar vi föreslagen detaljplan.

Våra skäl för detta är att:

1. Snabelskon ligger inom Solbergaskogens gräns. Solbergaskogen är skyddad enligt ESBO (ekologiskt särskilt betydelsefulla områden). Solbergaskogen har redan blivit naggad i kanten genom bygglov för Älvsjöstaden och kommande kvarteret Månstenen.
2. Värdefulla spridningskorridorer för insekter och djur har redan försvunnit eller kommer att försvinna med de nybyggnationer som färdigställts samt de byggplaner som står i tur att byggas inom Solberga.
3. De som bor i området idag, ser djurlivet dagligdags men det djurliv som finns där är inte dokumenterat i handlingarna.
4. Dessutom anser vi inte heller att det blir en acceptabel boendemiljö för nytillkommande hyresgäster i Snabelskon, då bostäderna kommer att ligga i ett extremt skuggläge.
5. Det finns inga garantier för att några träd kommer att sparas överhuvudtaget, trots att man i områdena funnit ett antal bevaransvärda träd.
Parkeringsplatsen på Kristallvägen måste stoppas och därmed utgå ur detaljplanen. Detta är en boendemiljö som inte på något sätt kan accepteras, varken för barn eller för vuxna. Vi tillbakavisar detaljplanens giltighet enligt plan och bygglagen och kräver att denna ska göras om med tydligare skriftlig information om ”den återvändsgränd” av Kristallvägen som utpekats som parkeringsplats.
6. I ärendet finns varken naturvärdesinventeringar eller barnkonsekvensanalys för parkeringsplatsen. Det redogörs inte heller för vilken teknik man tänker använda för att möjliggöra P-platserna i kvarteret Ametisten.
7. Det saknas också en barnkonsekvensanalys för de barn som bor i befintliga hus på Kristallvägen 63, 65, 67, 69, 87 och 89.
Denna detaljplan visar med tydlighet bristen på samhällsplanering i ett helhetsperspektiv för alla de byggplaner som finns för Solberga, för de som påbörjats och för de som redan byggts färdigt.

Vi vill även framföra följande:

1. Solberga är från norr hårt ansatt av buller och föroreningar från E4/E 20 samt i söder från stambanan. Träd och grönska tar upp både buller och föroreningar. Planerad nybyggnation tar bort stora ytor av träd och annan växtlighet med högre mångfald. Det ökar också både bullernivåer och föroreningar. Trots detta har ingen miljökonsekvensanalys gjorts och denna måste göras med ett helhetsperspektiv. Vi kräver en prövning för hela Solberga enligt Miljöbalken (MB). En stenstad alstrar mer buller och ljus kan inte sila in genom hus som det gör genom träd och grönska.

2. Folkparksvägen är av Stockholms stadsmuseum kulturminnesmärkt. Detta uttrycks slarvigt i dokumentet som ”Planområdet ligger inom område för kulturhistorisk värdefull miljö”. Denna väg är en tidstypisk välkomnande grön ”korridor” in i Solberga. I det nu framlagda förslaget frångår man detta kulturvärde och den kulturellt historiska viktiga arkitektur som finns i Solberga. De arkitekter som ursprungligen konstruerade Solberga, var på sin tid de mest framträdande arkitekterna. De var måna om bostädernas placering, skilt från vägarna genom att inga entréer fanns ut mot dessa.

3. Vi avvisar med bestämdhet att nya hus har entréer mot gatan och vilka behov som skulle göra att Solberga behöver ett ”urbanare inslag i stadsmiljön gentemot den befintliga bebyggelsen. Det är inte entréer som bidrar till ett aktivt samhällsliv utan parker, torg, lekplatser, samlingslokaler m.m. Gröna skogsdungar bidrar även till ett aktivt liv genom rekreation och möjlighet till lek. Grönområden bidrar till den förståelse för samspel mellan människor, djur och grönska som måste finnas inte minst genom den klimatmedvetenhet som numera präglar vår samtid.

Älvsjö Miljöråd (dnr 2017-13952-114)

Tillägg vid granskning (dnr 2017-13952-174):

Detaljplaneförslaget är en av flera exploateringsplaner som kraftig påverkar och omdanar natur-, kultur- och totalmiljön i Solberga. Med hänvisning till planens omfattning är det ett krav att staden och dess stadsbyggnadskontor agerar så att civilsamhället kan delta i samrådsprocessen på det sätt som avses i PBL. Vi är mycket kritiska till att staden under rådande pandemi inte har skickat ut alla handlingar i ärendet för att underlätta deltagande och engagemang. Inte ens de medborgare som engagerat sig och lämnat synpunkter i första samrådssteget har fått något underlag. Detta borde vara en självklarhet med hänvisning till pandemin och folkhälsomyndighetens rekommendationer att avhålla sig från kollektivt resande och hålla avstånd till andra människor. Men också för att den ofullbordade sammanslagningen av stadsdelen Älvsjö med Hägersten - Liljeholmen skapat stor oreda i den lokala förvaltningen.

En så pass omfattande exploatering som följer av denna detaljplan måste naturligtvis presenteras och göras åtkomlig för boende i Älvsjö och än mer för de berörda i Solberga. Någon utställning av detaljplanen har inte skett i Älvsjö eller i Solberga utan medborgarna har hänvisats till Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4 på Kungsholmen under pandemins andra våg! Det är en mycket dålig lösning vilket direkt har försvårat för medborgarna att ta del av den utställda detaljplanen.

I brist på samrådsredogörelse har föreningen gått in i kommunens digitala funktion och sökt på diarienummer under fliken ”Ärenden och handlingar” och inte hittat några handlingar.

Övriga synpunkter lika med de som inkommit vid samråd: Vi har närmare granskat förutsättningarna för den av staden planerade nybyggnationen utmed Folkparksvägen i Solberga på fastigheterna

Snabelskon 7 samt Rosenstenen 1.1 och då kommit fram till följande ställningstagande:

1. Nytt samråd behövs.

De sju organisationerna som bildar Älvsjö Miljöråd anser att Stockholms stad måste återkomma med ett nytt bättre samråd där den nu aktuella exploateringen på fastigheten Snabelskon 7 och Rosenstenen 1.1 sätts in i sitt sammanhang.

Med det menar vi att det åligger Stockholms stad att presentera samtliga exploateringsprojekt, planerade och påbörjade utmed Folkparksvägen och på övriga platser i stadsdelen Solberga, så att medborgarna och de direkt berörda sakägarna kan bedöma Snabelskon och Rosenstenen utifrån de totala exploateringstrycket i området. Detta är det enda rimliga tillvägagångssättet om man menar allvar med medborgarinflytande. Älvsjö Miljöråd ställer sig därför bakom de boendes krav om att samrådet måste ogiltigförklaras.

2. Exploateringen leder till betydande miljöpåverkan!

All planerad exploatering i stadsdelen Solberga skall ske genom att naturmark, park- och grönstråk i direkt anslutning till befintliga huskroppar tas i anspråk för nybyggnation. Den totala förlusten av naturmark är omfattande och av ekologisk betydelse. Påverkan på de boendes fysiska närmiljö är dessutom omfattande! Vi talar här om försämrad livskvalite, ökat buller samt ökad insyn.

De två naturområden som detta samråd handlar om berör direkt ekologiskt viktiga grönstråk och grönstrukturer med påverkan utanför själva planområdet. Förlusten av ytterligare träd och grönska i Solberga kan och bör därför analyseras utifrån det sammanlagda antalet planerade exploateringar. Vi vill först som sist understryka att de gröna korridorerna som idag inramar stora delar av bebyggelsen i Solberga har sitt ursprung i den skyddsvärda och artrika Solbergaskogen. Trädbeståndet består även i bostadskvarteren av äldre trädindivider i åldern 100 - 300 år (främst tall). Tallar med talticka och ett stort antal hålträd har identifierats på fastigheten xxxx.

3. Nya fördjupade naturvärdesinventeringar behövs!

Vi ställer oss mycket tveksamma till de två inventeringar som. Ett fältbesök genomfördes av medlemmar i Älvsjö Miljöråd och Stockholms naturskyddsförening den 1/5 2019 för att på plats kontrollera hur väl Conec utfört sitt uppdrag. Detta besök gav direkt en betydligt större artlista både vad det gäller arter träd, buskar och örter. Våra observationer har sedan kompletterats av två mycket duktiga ornitologer boende i Solberga. Resultatet från dessa översiktliga naturvärdesinventeringar visar tydligt områdets höga kvaliteer och betydelse för den biologiska mångfalden.

4. Växande utdöendeskuuld.

De nu planerade (och ännu ej redovisade) exploateringarna längs med Folkparksvägen kommer utan tvivel att kapa av och kraftigt försvaga flera viktiga spridningskorridorer som idag finns dels genom själva bostadsområdets grönska dels från och till Solbergaskogen. De två förslagen till exploatering vid Snabelskon och Rosenstenen bör av miljö och klimatskäl helt utgå.

5. Skadan är större än samhällsnyttan.

Tar vi sedan hänsyn till alla de exploateringsplaner som ligger i sin linda gällande Folkparksvägen och Toffelbacken handlar det om en omvandling av hela Solberga där inte bara skadan drabbar de ekologiska sambanden utan också en mer eller mindre total förstörelse av de arkitektoniska och kulturhistoriska miljöerna som utmärker denna stadsdel. Stadsmuseiförvaltningen har i sin utförda inventering 2005 klassat Solberga som xxxxxx. Vi anser att Stockholms stad i sin planering skall utgå från de kulturmiljö- och naturvärden som redan identifierats när det gäller förvaltningen av Solbergas unika boendemiljö. Det är ingenting annat än dålig samhällsplanering att förstöra boendemiljön för dem som redan bor i Solberga genom en hänsynslös förtätning som skapar skugga, förstörda utsikter och förluster av trivsel, ökad insyn, dåligt placerade parkeringsplatser utmed befintliga huskroppar där boende tom förlorar sina skyddade uteplatser. Förslaget till förtätning drivs fram utan en helhetsplanering för utökad service, skolor och redan bristande kollektivtrafik. Stockholms stad bryter här mot ett av riksdagens viktiga miljömål, det som listas under rubriken "God bebyggd miljö". Det är enligt vår mening inte acceptabelt att staden genom sin fackförvaltning Stadsbyggnadskontoret driver projekt som leder till försämrade boendemiljö utan hänsyn till de värden som vi nämnt i detta stycke.

6. Exemplet kvarteret Karneolen, Solberga - detaljplanen följs inte! I samband med detta samrådsyttrande har flera boende i Solberga slagit larm om att Stockholms hem nu inlett arbetet i kvarteret Karneolen utan att följa den antagna detaljplanen! Trots vad som anges i textavsnittet nedan om hänsyn till naturmarkens trädbestånd har i stort sett samtliga träd på tomtmarken avverkats! Efter kontroll på platsen kan vi konstatera att ett antal värdefulla ekar avverkats och att det inte går att se någonting av de skydd som de värdefulla träden skulle omfattas av. Här ser vi ett typexempel från verklighetens exploatering som så ofta skiljer sig från skrivbordets planer. Kontroll och uppföljning från stadens sida är så långt vi kunnat kontrollera obefintlig. Byggherrarna agerar utan risk för efterföljder. Efter en sammanvägning av natur- och kulturmiljövärdena i Solbergas bostadskvarter och naturområden

anser Älvsjö Miljöråd att de båda föreslagna exploateringarna måste stoppas. Bevarandevärdet av den befintliga bostadsmiljön med dess gröna struktur och spridningskorridorer överstiger flerfaldigt samhällsnyttan av de tillkomna bostäderna. Det är helt enkelt färdigbyggt i Solberga om staden menar allvar med en god samhällsplanering och en utveckling av Stockholm som en klimat-, miljö- och ekologiskt anpassad stad. Solbergaskogens kontakt med trädgårdsstaden i väster försvåras nu avsevärt genom byggnationen på Kabelverket och kring Kämpetorpsskolan där man i stort sett byggt en mur mot Älvsjövägen och trädgårdsstaden. En mur som omöjliggör spridning av arter denna väg in i Solbergaskogen. Befintliga spridningsvägar är av stor betydelse mellan Solbergaskogen och de östra delarna av Solberga. Därför kan inte de föreslagna exploateringarna accepteras.

Dnr 2017-13952- 56(samråd) 2017-13952-149 (granskning)
Motsäger sig främst byggnation av området vid Rosenstenen, men även Snabelskon. Nya bostäder behövs helt klart men varför Solberga? Under de senare åren har det byggts otroligt mycket i Solberga/Älvsjö. Jag är rädd att man bygger bort alla grönytor och små skogsdungar som nu finns kvar i Solberga. Det måste finnas för miljön och för att vi som redan bor i Solberga skall kunna trivas och andas. Det måste finnas andra marker för bostäder mer i utkanten av Stockholm där man inte behöver göra ingrepp i naturen.

Dnr 2017-13952- 58, dnr 2017-13952-110, dnr 2017-13952-89 (samråd) 2017-13952-150(granskning)
Jag ställer mig mycket negativ till förslaget i sin helhet, och vill att det stoppas omedelbart. Det kommer att förstöra hela Solberga. Skälet är att värdefulla , unika träd och skogspartier kommer att försvinna, träd och skog som idag utgör en katalysator för alla avgaser från motorvägen E4an. Dessa träd är ovärderliga. Miljön i Solberga kommer att försämrats betydligt.
Trafiksituationen i området är redan ansträngd och nya bostäder kommer att förvärra saken för samtliga boende, både för oss som redan bor här och för det som eventuellt flyttar in. Ingen har tänkt på att anpassa infrastrukturen och kollektivtrafiken för nya bostäder. Miljön kommer även av denna orsak försämrats betydligt, med ökad trafik. P-platser försvinner och kommer göra trafikmiljön och parkeringskaoset ännu värre.
Solberga har redan förtätats betydligt de senaste åren och det finns en gräns för hur mycket man kan förtäta. Den gränsen är nu uppnådd. Bostäder behövs, men i detta fall måste staden tänka om och förtäta någon annanstans.
Många av oss som bor här har gjort det länge för att vi trivs i den unika miljö och som finns här. Det är oacceptabelt att förstöra miljö genom att bygga nya bostäder.

Dnr 2017-13952-173 Detaljplanens granskningsskede uppfyller inte krav i förvaltningslagen och kap. 5 § 21 PBL

Omständigheter i aktuellt granskningsskede är sådana att det finns starka skäl för att göra om granskningsskedet i sin helhet, bedömer föreningen. Föreningens arbete med aktuell detaljplan har avsevärt försvårats då det saknas en samrådsredogörelse. I brist på samrådsredogörelse har föreningen gått in i kommunens digitala funktion. Under rubriken "Tillhörande dokument" så står det "Ärendet saknar dokument". Samma sak händer oberoende av om man loggar in med BankID eller inte. Detta påträffade fel är en klar avvikelse från det normala då föreningen tidigare använt denna funktion i andra detaljplaner och då kunnat ladda ner handlingar eller i vart fall kunnat välja ut ärenden ur diariet och begärt ut dem via Stadsbyggnadsexpeditionen. Att föreningen inte kunnat ta del av andra remisser genom samrådsredogörelse är en stor brist, men att föreningen inte heller kunnat komma åt remisser eller andra plandokument via diariet är ett allvarligt formellt fel, bedömer föreningen. Att Stadsbyggnadskontorets diarie-tjänst saknat dokument har omöjliggjort att Stockholms Naturskyddsförening kunnat ta till vara sina intressen på ett acceptabelt sätt i aktuell detaljplan. Stadsbyggnadskontorets har inte uppfyllt sina skyldigheter gentemot föreningen att presentera diarieförda handlingar tillgängligt.

Förslagen bebyggelse

Föreningen ser att grönytor ännu en gång tas i anspråk för bebyggelse i Solberga. Den mest problematiska exploateringen i denna detaljplan är område 2 (Folkparksvägen/Sulvägen). Denna exploatering innebär att en huskropp placeras in i nedanför ett befintligt hus där höjdskillnaden är stor. Husen kommer nära varandra och det nybyggda huset kommer få en problematisk baksida som lär bli mörk. En stor risk för negativa földeffekter på kvarvarande naturmark bakom detta hus föreligger.

Skogsmiljön i område 2 tillhör Solbergaskogen och bör fredas. Här återfinns flera rödlistade arter och naturvårdsarter. Dessutom utgör det en viktig spridningslänk till natur bort mot Västberga begravningsplats.

Skogsmiljön i område 1 har definitivt viktiga gröna kvaliteter.

Föreningen efterfrågar en revidering av denna detaljplan där område 2 utgår och där bara fokus läggs på område 1. Nuvarande planförslag för område 1 är i stort acceptabelt med hänsyn till att det är bättre än att bygga i Solbergaskogen.

Underlaget naturvärdesinventering når fortfarande inte upp till en godtagbar nivå. Föreningen anser att naturvärdesinventeringens bedömning av naturvärdena vid Folkparksvägen/Sulvägen är att betrakta som ofullständig.

Vald naturvärdesklassning "visst naturvärde" (klass 4) ifrågasätts då flera naturvårdsarter talar starkt för "påtagligt naturvärde" (klass 3) vid Folkparksvägen/Sulvägen.

Hänsyn måste tas till att ESBO-kartan är schematisk, d.v.s. hela skogsmiljön i område 2 bör ses som liggande innanför Miljöförvaltningens dragna linje.

Planen uppfyller processkraven i enlighet med plan-och bygglagen. Föreslagen detaljplan är ett pågående arbete och återfinns därför under fliken "pågående planarbete" i bygg och plantjänsten. Under diarienummer återfinns utredningar och plandokument sorterat efter tillhörande planskede. I utskick och på kommunens hemsida framgår även kontaktperson för projektet om eventuella frågor skulle dyka upp.

Synpunkter inkomna under samråd och granskning som ej tillgodosetts

- Nytt samråd som redovisar alla pågående och potentiella planer i området.
- Ny lokal granskningsutställning då granskningstiden sammanföll med covid – 19 pandemi.
- Utskick av samtliga plandokument och underlag till samtliga som hört av sig under planprocessen.
- Inte bygga alls på park och naturmark.
- Husen sänks till 3 våningar
- Flytta in husen längre från gatan
- Livförskjutning på samtliga byggnader
- Entréer mot gård.
- Parkering under husen
- Att parkering inte läggs till del av Kristallvägen som görs om till kvartersgata.
- BKA för parkeringsplats vid Kristallvägen
- Naturvärdesutredning för parkeringsplats vid Kristallvägen

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

- *Samrådet har utförts i enlighet med PBL. Detaljplanen ska endast omfatta det som behövs med hänsyn till planens syfte och genomförandetid, 4 kap 32§. Vid samrådet ska underlag enligt 4 kap, 8-10§ redovisas, vilket har gjorts. Ett aktuellt program som utgör underlag för detaljplanen saknas och har ej bedömts nödvändigt att ta fram för att bedöma markens lämplighet. Stadsbyggnadskontoret instämmer dock i att det finns ett behov av att tydliggöra den övergripande planeringen för stadsdelen och avser utveckla kommunikationen för det.*
- *En avvägning har gjorts mellan tillgång på naturmark och behovet av nya bostäder. Att möta det bostadsbehov som finns, samtidigt som bostäder ska kunna erbjudas inom områden där*

det redan finns infrastruktur, innebär att vissa friytor behöver tas i anspråk.

- *Fyra våningar är mer anpassade till omgivning, men fem våningar kan motiveras med att det skapar variation. Vid Rosenstenen 1 är huset mot Kristallvägen en spegling av det hus som byggs mitt emot i Stockhomshusprojektet Karneolen. Längs Folkparksvägen motsvarar hushöjd det befintliga flerbostadshuset mitt emot. Vid Snabelskon blir det nya huset inte högre än det bakomliggande huset på grund av befintlig topografi. Det nya huset byggs i en norrlutning och skuggar inte heller bakomliggande byggnad.*
- *En livförskjutning på de två husen längs Folkparksvägen invid Rosenstenen 1 skulle medföra att ytterligare naturmark tas i anspråk bakom husen. En avvägning har gjorts och Stadsbyggnadskontoret anser att ett minimerat intrång i naturmarken väger tyngre än att ha livförskjutning på samtliga hus.*
- *Byggnadernas entréer placeras mot gatan för att bidra till ett aktivt stadsliv genom förbättrad kontakt mellan det privata och det offentliga rummet och på så sätt öka upplevelsen av trygghet i området. Entréer mot gatan syftar också till att gatan befolkas med både gående och cyklister. För att undvika konflikter mellan förbipasserande och boende planeras förgårdsmark mellan bostadsentréer och trottoar. Den möjliggör för de boende att se om en cyklist är i närheten men även för cyklister att ser de boende innan de kliver ut på trottoaren.*
- *Hus i park-miljön är ett viktig och värdefullt karaktärsdrag som motiverar att inte ha programmerade bostadsgårdar, utan spara så mycket som möjligt av befintlig natur och grönska.*
- *Parkeringsgarage under bostadsbyggnader är inte förenligt med Stockholmshusprojektets ekonomiska ramar.*
- *Det planeras inte för verksamheter eller service i bottenvåningarna, då stadsbyggnadskontoret anser det vara mer lämpligt att i första hand utveckla existerande torg och lokaler i området. Planen stärker, genom möjliggörandet för fler bostäder, underlaget för service och verksamheter vid torget. Byggnaderna längs med Folkparksvägen har i planen förhöjd bottenvåning så att de i framtiden kan konverteras till lokaler vid behov.*
- *I del av Kristallvägen som går från att vara en allmän gata med kantstens parkering till kvartersgata med snedställd parkering tas gångbana på västsidan av vägen bort för att möjliggöra snedställda parkeringsplatser. Gångbanan på östsidan breddas med 0,5 meter och förblir en koppling mellan Kristalltorget och Kristallvägen. Barns användning av gatan bedöms inte ändras på ett sådant sätt att det finns skäl att utreda detta i en BKA.*

- *Gatan går från allmän gata till kvartersgata. Vid ändring från kantstensparkering till snedställd parkering tas befintlig gatumark avsedd för parkering, gångväg och lite av gräsmattan på privatägd mark i anspråk. Denna ändring bedöms inte vara av sådan karaktär att en särskild naturutredning för parkeringsplatsen behövs.*

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

Från de inkomna synpunkterna har en intressekonflikt mellan behovet av nya bostäder och bevarande av park och naturmark kunna identifierats.

Efter samrådet gjordes en del justeringar i planförslaget för att minimera intrånget på park- och naturmark och för att stärka intilliggande gröna stråk.

Efter granskningen har prover tagits för att bekräfta tidigare bedömning av potentiell lokal förorening med klorerade lösningsmedel samt en gemensam analys av effekt på naturen i och kring Solbergaskogen till följd av samtliga projekt längs Folkparksvägen.

Det allmänna stråket har bräddats med 0,5 meter och intilliggande vägyta breddats något för att säkerställa 6,5 meter svängradie för parkerade bilar.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att planförslaget med ovan redovisade ändringar innebär en lämplig avvägning mellan olika intressen. Planens konsekvenser är inte större än att de uppvägs av det allmänna intresset av nya bostäder i stadsdelen.

Planförslaget är ett viktigt bidrag för att uppfylla Stockholms bostadsmål och för att åstadkomma goda boendemiljöer.

Kontoret föreslår att förslag till detaljplan antas.

Pia Ölvebro
planchef

Nina Mjaaland
stadsplanerare